

Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 16 straipsnio pakeitimo įstatymo derinimo pažyma

Eil. Nr.	Institucija	Pastaba	Argumentai
1.	Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos 2022-02-04 raštas Nr. (1.6Mr) 2T-146	Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 33 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad Valstybės informacinės sistemos valdytojas ir valstybės informacinės sistemos tvarkytojas (tvarkytojai) paskiriamas (paskiriami) teisės aktu, kuriuo tvirtinami valstybės informacinės sistemos nuostatai, todėl Įstatymo projektu keičiamo Įstatymo 17 straipsnio 2 dalies reikėtų atsisakyti. Taip pat, dėl Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 45 straipsnyje numatyto teisinio reguliavimo, siūlome atsisakyti Įstatymo projektu keičiamo Įstatymo 17 straipsnio 3 dalies.	Neatsižvelgta Nuotekų tvarkymo informacinės sistemos nuostatai tvirtinami vadovaujantis Valstybės informacinių sistemų steigimo, kūrimo, modernizavimo ir likvidavimo tvarkos aprašu. Jie bus patvirtinti aplinkos ministro įsakymu, tad jei šiame įstatyme nebus nurodytas tvarkytojas, Finansų ministerija neturės teisinio pagrindo skirti asignavimų informacinės sistemos palaikymui, kadangi Valstybinė įmonė Distancinių tyrimų ir geoinformatikos centras „GIS-Centras“ ne Aplinkos ministerijos pavaldumo įstaiga.
2.	Lietuvos vandens tiekėjų asociacijos 2022-04-11 raštas Nr. 42	Kaip nurodėme savo 2022 m. vasario 4 d. rašte Nr. 17, Asociacija pasisako prieš prievartinį viešųjų geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų stambinimą, kuris Projekte numatomas pasiekti per licencijų panaikinimą. Viešieji geriamojo vandens tiekėjai ir nuotekų tvarkytojai yra uždarnosios akcinės bendrovės, kurių valdymą, veiklą, reorganizavimą, pertvarkymą, atskyrimą ir likvidavimą, akcininkų, kuriais yra savivaldybės, teisės ir pareigos nustato Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas bei akcininkų patvirtinti įstatai ir kiti teisės aktai. Bendrovių valdymą vykdo akcininkai, išrinktos nepriklausomos stebėtojų tarybos ir valdybos, jų veiklos kontrolę atlieka valstybės kontroliuojančios institucijos. Siūlome Projektu skatinti savanorišką geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo regioninių įmonių plėtrą, kaip tai numatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje.	Neatsižvelgta Šiuo metu galiojančiame Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme (toliau – Įstatyme) numatyta savanoriška vandens įmonių reorganizacija, bet ji nevyksta nepaisant to, kad trečdalis įmonių veikia nuostolingai. O dar didesnė dalis negeba efektyviai ir savarankiškai vykdyti paslaugų plėtros. Įstatymo projektu savivaldybių teisės neribojamos. Savivaldybėms lieka pareiga, teisė ir sprendimų laisvė užtikrinti, kad jų valdomos vandens įmonės atitiktų finansinio pajėgumo reikalavimus ir gebėtų teikti kokybės ir aplinkos apsaugos reikalavimus atitinkančias paslaugas, vykdyti jų plėtrą. Projektu siūloma nustatyti mechanizmą, kai ši teisė nerealizuojama. Įstatymo projekto nuostatos suderintos su Civilinio kodekso nuostatomis, pagal kurias garantinis paslaugų teikėjas gali apibrėžtam laikotarpiui perimti turto administravimą Civilinio kodekso nustatyta tvarka. Įmonių jungimo procedūros, turto perėmimo ir kiti procesai yra reglamentuoti Civilinio kodekso, Akcinių bendrovių įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.
3.		Pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus dėl įmonės reorganizacijos sprendžia tos įmonės akcininkai. Projekte nereguluojama, kaip bus tuo atveju, jeigu savivaldybių tarybos nepriims Projekto 15 straipsnio 18 dalyje nurodytų sprendimų, reikalingų įmonių sujungimui į regioninį viešąjį vandens tiekėją.	Neatsižvelgta Ne šio Įstatymo projekto reguliavimo dalykas. Įstatymais savivaldybėms nustatytų pareigų vykdymą prižiūri Vyriausybės atstovų įstaiga ir pagal kompetenciją imasi veiksmų.
4.		Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu nėra nuotekų valymo įrenginių, kurie iš nuotekų valytų prioritетines pavojingas medžiagas, siūlome patikslinti Projekto 3 straipsnio 51 dalyje pateiktą sąvoką	Atsižvelgta iš dalies Sąvoka patikslinta paviršinių nuotekų tvarkymo atžvilgiu. Neatsižvelgta į siūlymą papildyti „arba kai nustatyta tarša 2 ar

	<p>taip: „51. Ūmi tarša – abonto išleidžiamose nuotekose geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo arba viešojo geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo arba regioninio geriamojo vandens tiekėjo ir nuotekų tvarkytojo arba paviršinių nuotekų tvarkytojo nustatytas teršiančiųjų medžiagų koncentracijos viršijimas, kai bent vienos teršiančios medžiagos koncentracija 3 ir daugiau kartų viršija viešojoje sutartyje numatytą išleidžiamų nuotekų užterštumą, kurio negalima viršyti dėl nuotekų tvarkymo infrastruktūros galimybių, arba geriamojo vandens tiekimo ir (arba) paviršinių nuotekų tvarkymo viešojoje sutartyje numatytą leidžiamą paviršinių nuotekų užterštumą, o jei išleidžiama Nuotekų tvarkymo reglamento 1 priede išvardintų prioritetinių pavojingų medžiagų, kai nustatyta tarša viršija šio reglamento 1 priede nurodytą didžiausią leidžiamą koncentraciją į nuotekų surinkimo sistemą arba kai nustatyta tarša 2 ar daugiau kartų viršija nuotekų užterštumą, kurio negalima viršyti dėl nuotekų tvarkymo infrastruktūros galimybių.“.</p>	<p>daugiau kartų viršija nuotekų užterštumą, kurio negalima viršyti dėl nuotekų tvarkymo infrastruktūros galimybių“. Šia sąvoka (po derinimo su Valstybine lietuvių kalbos komisija sąvoka apibrėžiama kaip „didelė tarša“) siekiama apibrėžti, kokia tarša yra neleistinai didelė ir kelianti pavojų infrastruktūros tinkamam veikimui. Siūlymu norima nustatyti, kad net ir mažiausia tarša Nuotekų tvarkymo reglamento 1 priede išvardintomis medžiagomis būtų pripažįstama didele tarša, nors iš principo šių medžiagų išleidimas teisės aktais yra leidžiamas, laikantis Nuotekų tvarkymo reglamente nustatytų normatyvų.</p>
5.	<p>Projekto 15 straipsnio 15 dalyje numatyta, kad regione esančių viešųjų geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų, kurie netaps garantiniu tiekėju, pareiga kas ketvirtį mokėti 2 procentus nuo praėjusių metų geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo veiklos pajamų, bet ne daugiau kaip garantiniam geriamojo vandens tiekėjui ir nuotekų tvarkytojui suskaičiuotas investicijų grąžos dydis. Iš aptariamų dalių nėra aišku, kokių tikslų mokamos šios įmokos ir kokia šių įmokų paskirtis. Tikėtina, kad garantinis geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas bus stipriausias regione esantis viešasis geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas, kuris gaus papildomų lėšų veiklai vykdyti ir bus geresnėje padėtyje lyginant su ne garantiniais viešaisiais geriamojo vandens tiekėjais ir nuotekų tvarkytojais, tačiau svarstytina, ar gautos lėšos (dotacijos) padengs vandens tiekėjo, kuriam panaikinta licencija, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų infrastruktūros eksploatavimo, valdymo, vadybos patiriamas būtinąsias išlaidas. Kita vertus, pastebėtina, kad tai būtų ženklus mokestis, kuris įtakotų ne garantinių viešųjų geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų technologinius, finansinius ir vadybinius pajėgumus. Šiuo atveju įstatyme įteisintu mokesčiu būtų dirbtinai bloginami ne garantinių viešųjų geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų veiklos rodikliai ir didinamos paslaugų kainos abonentams (vartotojams). Iš to matyti užslėptas Projekto tikslas – panaikinti kuo daugiau licencijų regione likusiems ne garantiniams viešiesiems geriamojo vandens tiekėjams ir nuotekų tvarkytojams. Dėl to siūlome aptariamą</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Įstatymo projekto nuostatos suderintos su Civilinio kodekso nuostatomis, pagal kurias garantinis paslaugų teikėjas gali apibrėžtam laikotarpiui perimti turto administravimą Civilinio kodekso nustatyta tvarka. Garantinio vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų metu neatliekamos naujos infrastruktūros statybos ar esminės rekonstrukcijos, tuo laikotarpiu turi būti tik užtikrinamas paslaugų teikimas. Įmokos garantiniam vandens tiekėjui siūlomos numatyti siekiant amortizuoti išlaidas, kurias garantinis vandens tiekėjas patirtų vykdydamas garantinį vandens tiekimą. Siūloma nustatyti, kad įmokas mokėtų įmonės, kurioms, galimai, gali prireikti garantinių paslaugų, nes nei ES, nei valstybės lėšų tam nėra. Įmokos garantiniam vandens tiekėjui galės būti pripažintomis būtinosiomis sąnaudomis, todėl pelno normos tai neįtakos. Atkreiptinas dėmesys, kad dalis vandens įmonių derindamos kainas VERT, savanoriškai atsisako pelno normos.</p> <p>Atkreipiame dėmesį, kad vienos iš didžiųjų vandens įmonių vertinimu, ji, jeigu būtų paskirta regiono garantiniu geriamojo vandens tiekėju, per metus gautų apie 50 000 eurų įmokų. Nemanome, kad tokia suma visoms regiono įmonėms būtų nepakeliamą ir finansinius rodiklius ženkliai veikianti našta.</p>

		nuostatos atsisakyti arba tikslinti Projekto 15 straipsnio 15 dalį.	
6.	Lietuvos vandens tiekėjų asociacijos 2022-04-11 raštas Nr. 42 UAB „Šiaulių vandenys“	Projekto 15 straipsnio 15 dalyje numatyta, kad „<...> kas ketvirtį turi mokėti 2 procentus nuo praėjusių metų geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo veiklos pajamų, bet ne daugiau kaip garantiniam geriamojo vandens tiekėjui ir nuotekų tvarkytojui suskaičiuotas investicijų grąžos dydis <...>“, tačiau visiškai nėra aišku kokių tikslu mokamos šios įmokos ir kokia šių įmokų paskirtis.	
7.	Lietuvos vandens tiekėjų asociacijos 2022-04-11 raštas Nr. 42	Siūlome keisti Projekto 16 straipsnio 6 dalį visų pirma numatant, jog perėmimą arba išpirkimą turi atlikti savivaldybė, o ne viešasis vandens tiekėjas, regioninis vandens tiekėjas ar paviršinių nuotekų tvarkytojas. Pabrėžtina, jog pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 30 punktą geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo organizavimas yra savarankiškoji (Konstitucijos ir įstatymų nustatyta (priskirta) savivaldybių funkcija. Dėl to atitinkamai savivaldybės, o ne viešasis vandens tiekėjas, regioninis vandens tiekėjas ar paviršinių nuotekų tvarkytojas turėtų organizuoti viešajam tiekimui reikalingos infrastruktūros perėmimą, išpirkimą ar naudojimą kitais pagrindais. Atitinkamai turėtų būti koreguojamos ir Projekto 16 straipsnio 6–19 dalys. Be to, siūlome iš Projekto 16 straipsnio 6 dalies 1 ir 2 punktų išbraukti terminą „iki 2027 m. gruodžio 31 d.“. Tikslinga nenustatyti šio proceso termino, nes gali būti atvejų, kai šiuo metu infrastruktūra viešajam geriamojo vandens tiekimui ir (ar) nuotekų tvarkymui nereikalinga, o po kurio laiko, atsiradus naujiems abonentams (vartotojams) ar kitoms aplinkybėms, ji taptų reikalinga. Nustatytas konkretus terminas, įvykus pokyčiams, neleis atlikti infrastruktūros perdavimo procedūrų. Terminas naikintinas taip pat dėl to, kad nėra aišku, kaip būtų toliau vykdoma procedūra po 2027 m. gruodžio 31 d., pavyzdžiui, tuo atveju, jeigu būtų pastatyta infrastruktūra 2027 m. pabaigoje. Pažymėtina, kad taip pat yra tokių atvejų, kada su abonentu yra pasirašyta infrastruktūros statybos sutartis, tačiau statytojas savo įsipareigojimų nevykdo.	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Įstatymo projekto 16 straipsnio 6 dalis pakoreguota taip:</p> <p>„1) iki 2027 m. gruodžio 31 d. perimta arba išperkama viešojo vandens tiekėjo, regioninio viešojo vandens tiekėjo ar paviršinių nuotekų tvarkytojo vadovaujantis Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros objektų perėmimo ir išpirkimo tvarkos apraše nustatyta tvarka, o tuo atveju, kai iki šio straipsnio įsigaliojimo dienos yra sudarytos ilgiau nei iki 2027 m. gruodžio 31 d. galiojančios geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros naudojimo (nuomos, panaudos, jungtinės veiklos), sutartys, nedelsiant po jų galiojimo pabaigos, bet ne vėliau kaip per 6 mėnesius po tokių sutarčių pasibaigimo;</p> <p>2) jeigu dėl geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros ar paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros išpirkimo arba perdavimo viešojo vandens tiekėjo, regioninio viešojo vandens tiekėjo ar paviršinių nuotekų tvarkytojo nuosavybėn susitarti nepavyksta, viešojo vandens tiekėjo, regioninio viešojo vandens tiekėjo ar paviršinių nuotekų tvarkytojo iniciatyva sudaromos sutartys dėl geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūros naudojimo (nuomos, panaudos, jungtinės veiklos), geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo Nuomos ar panaudos ar jungtinės veiklos sutartyje turi būti numatyta, kad geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra ir (arba) paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūra, viešojo vandens tiekėjo, regioninio viešojo vandens tiekėjo ar paviršinių nuotekų tvarkytojo nuosavybėn turi būti perimta iki 2027 m. gruodžio 31 d.</p> <p>Įstatymo projekte numatyta, kad visa geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūra turi priklausyti viešajam vandens tiekėjui arba regioniniam viešajam vandens tiekėjui, atsižvelgiant į tai už infrastruktūros išpirkimą turi būti atsakingas vandens tiekėjas, o ne savivaldybė</p> <p>Pažymėtina, kad tiek Įstatyme, tiek Įstatymo projekto 16 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros objektų statyba, jeigu objektų statytojas (užsakovas) yra neviešasis vandens tiekėjas ar regioninis viešasis vandens tiekėjas ne</p>

			<p>savivaldybės institucija, galima, kai šių objektų statyba numatyta Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plane arba savivaldybės ir (ar) vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumente ir yra sudaryta trišalė ar daugiašalė savivaldybės institucijos, viešojo vandens tiekėjo arba regioninio vandens tiekėjo, objekto statytojo (užsakovo) ir (ar) kito savivaldybės infrastruktūros valdytojo savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartis. Trišalė ar daugiašalė savivaldybės institucijos, viešojo vandens tiekėjo arba regioninio vandens tiekėjo, objekto statytojo (užsakovo) ir (ar) kito savivaldybės infrastruktūros valdytojo savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartis sudaroma, keičiama ir nutraukiama Savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymo 8 straipsnyje nustatyta tvarka ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatomis.“</p> <p>Savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymo 8 straipsnio 4 dalies 6 punkte nustatyta, kad „Savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatoriaus parengtose savivaldybės infrastruktūros plėtros sutarties standartinėse sąlygose turi būti nurodyta: jog suprojektuotos ir pastatytos ar įrengtos savivaldybės infrastruktūros neatlygintino perdavimo įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytiems savivaldybės infrastruktūros valdytojams sąlygos ir tvarka“. Atsižvelgiant į tai, kai statoma nauja infrastruktūra turi būti sudaroma sutartis, kurioje nurodyta, kad infrastruktūra priklausys viešajam vandens tiekėjui ir ji bus perduodama pagal sutartyje nustatytą datą.</p>
8.		<p>Prašome pakeisti Projekto 23 straipsnio 2 dalies 4 punktą, įtvirtinant asmenų pareigą per 9 mėnesius sudaryti sąlygas prijungti jiems nuosavybės teise priklausančią geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą, šią pareigą reglamentuojant taip, kaip ji buvo numatyta Projekte Nr. 22-395, t. y. išbraukti iš paminėto punkto sąlygą „ir teisės aktų nustatyta tvarka nustatoma, kad asmens vykdomas individualus apsirūpinimas geriamuoju vandeniu ir (ar) nuotekų tvarkymas neatitinka teisės aktuose nustatytų geriamojo vandens išgavimo ir (arba) nuotekų tvarkymo reikalavimų.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Statybos įstatymo 24 straipsnio 13 dalyje nustatyta, kad „Statytojas (užsakovas) turi teisę pasirinkti, ar jis naudosis komunaliniais inžineriniais tinklais, ar ties vietinius, jeigu tokia galimybė yra numatyta teritorijų planavimo dokumentuose arba jeigu teritorijų planavimo dokumentuose nustatytais terminais neįgyvendinti šių teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai, numatantys komunalinių tinklų, priskirtų prioritetinei savivaldybės infrastruktūrai, tiesimą.“ Atsižvelgiant į tai, konkrečiais atvejais, teisės aktai numato galimybę įsirengti ir naudoti vietinius įrenginius. Pažymėtina, kad asmenys, įsirengdami ir registruodami individualią geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūrą, laikantis teisės aktų nustatytų reikalavimų, investuoja (patiria lėšų ir laiko sąnaudas), todėl nebūtų teisinga Įstatymo projektu numatyti vienašališką pareigą prisijungti prie viešojo vandens tiekėjo nutiestos infrastruktūros, kai asmens individualus apsirūpinimas geriamuoju vandeniu ir (ar) nuotekų tvarkymas vykdomas laikantis teisės aktuose nustatytų geriamojo vandens išgavimo ir (arba) nuotekų tvarkymo reikalavimų.</p> <p>Pažymėtina, kad Įstatymo projekto 23 straipsnio 2 dalies 4 punktas papildytas nauja nuostata, kad asmuo ne tik turi užtikrinti teisės aktuose</p>

			nustatytų nuotekų tvarkymo reikalavimų, tačiau užtikrinti ir <i>nuotekų tvarkymo įrenginių priežiūros reikalavimų</i> , tokiu būdu bus numatyta didesnė asmenų kontrolė.
9.	UAB „Vilniaus vandenys“ El. paštu 2022-04-23	Papildyti 32 straipsnį 51 dalimi, kurioje būtų nurodyta, kad: „Viešasis geriamojo vandens tiekėjas ir (arba) nuotekų tvarkytojas turi teisę vienašališkai nutraukti galiojančią geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo viešąją sutartį bei pateikti abonentui naujos redakcijos geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo viešąją sutartį, jeigu: 1) galiojanti sutartis nebeatitinka teisės aktų reikalavimų dėl pasikeitusio teisinio reguliavimo; 2) jeigu pasikeičia viešojo geriamojo vandens tiekėjo ir (arba) nuotekų tvarkytojo paslaugų teikimo galimybės, pavyzdžiui, infrastruktūros galimybių ribos.	Neatsižvelgta Įstatymo projekto 32 str. 5 dalyje įtvirtinta, kad „Abonentai, kuriems geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas teikia padidėjusios ir savitosios taršos nuotekų tvarkymo paslaugas, privalo sudaryti rašytinę viešąją sutartį. Geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas abonentui jo buveinės adresu arba oficialioje interneto svetainėje skelbiamu elektroninio pašto adresu išsiunčia pasirašyti parengtą geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo viešąją sutartį. Jeigu abonentas negrąžina geriamojo vandens tiekėjui ir (arba) nuotekų tvarkytojui pasirašytos viešosios sutarties per 20 darbo dienų nuo jos išsiuntimo dienos arba raštu pateikia atsisakymą pasirašyti šią sutartį, laikoma, kad abonentas atsisako pasirašyti viešąją sutartį ir geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas turi teisę nutraukti paslaugų teikimą.“ Geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo viešosios sutarties standartinių sąlygų aprašo, patvirtinto LR Vyriausybės 2007 m. sausio 31 d. nutarimu Nr. 126 „Dėl Geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo viešosios sutarties standartinių sąlygų aprašo patvirtinimo“ 13 punkte nustatyta kad „Sutartis įsigalioja jos pasirašymo dieną, jeigu nenurodoma kita sutarties įsigaliojimo data, ir laikoma sudaryta neterminuotam laikui, jeigu šalys nesusitaria kitaip. Pažymėtina, kad sutarčių teisė išsamiai reglamentuojama Civiliniame kodekse. Kodekso 6.204 straipsnyje reglamentuojamas sutartinių įsipareigojimų vykdymas pasikeitus aplinkybėms. Vadovaujantis Civilinio kodekso 6.157 straipsnio 2 dalimi, „Imperatyviųjų teisės normų pasikeitimas po sutarties sudarymo neturi įtakos sutarties sąlygoms“, todėl pasirašytos sutartys galioja su savo sąlygomis iki sutartyje numatytos galiojimo datos.
10.		12. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros <u>reikalingumo</u> kriterijai: 1) geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūra yra aglomeracijoje arba savivaldybės viešojoje geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijoje, nustatytoje pagal šio įstatymo 12 straipsnio nuostatas; 2) viešasis vandens tiekėjas, regioninis viešasis vandens tiekėjas arba paviršinių nuotekų tvarkytojas įvertina geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros išpirkimo įtaką geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo	Neatsižvelgta Į siūlymą nustatyti, kad viešasis vandens tiekėjas turi įvertinti einamojo likvidumo rodiklius. Manome, kad šiuo metu įtvirtintas reglamentavimas yra išsamesnis ir tinkamesnis. Pažymėtina, kad nei Įstatymo projektas, nei jo įgyvendinamieji teisės aktai nenumato, kad už išperkamą infrastruktūrą turi būti sumokėta iš karto. Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis Vyriausybės 2007 m. sausio 29 d. nutarimo Nr. 88 „Dėl Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros objekto išpirkimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 23 punkte nustatyta, kad „Už išperkamą geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūros, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros objektą <...> ar viešasis geriamojo vandens tiekėjas, paviršinių nuotekų tvarkytojas su

		<p>paslaugų teikimo kainos didėjimui ar mažėjimui (viešojoje geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijoje ekonomiškiau paslaugą teikti išpirkus infrastruktūrą, ar reikėtų įrengti individualius arba grupinius geriamojo vandens tiekimo ir (ar) nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo įrenginius (objektus) einamojo likvidumo rodikliams. (Paaiškiname, jog likvidumo rodikliai vertina, ar išpirkus įmonė netaps nemoki, tai yra ar gali prisiimti tokios išpareigojimus (atsižvelgiant į jau esamus – paskolas, ES projektų įgyvendinimą, nuosavomis lėšomis vykdomų projektų įgyvendinimą, investicijas ir pan.), nes pinigus reikės sumokėti iškart, o jų atgavimas per kainą bus išdėstytas laike.)</p> <p>3) išperkamos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros bendra kaina neviršija atitinkamų metų veiklos plane numatytos infrastruktūros išpirkimui patvirtintos sumos. (Paaiškiname, jog veiklos plane yra įtraukiamos išpirkimo sumos, kaip tai numatyta GVNTĮ projekte 34 str. 4 d., be to veiklos plane ir skaičiuojama investicijų bei išpirkimo įtaka paslaugų kainos didėjimui ir mažėjimui, todėl atskirai jį skaičiuoti nevertinant kitų investicijų nėra tikslinga)</p>	<p>infrastruktūros objekto savininkais <i>atsiskaito pirkimo–pardavimo sutartyje nustatytais terminais ir būdu.</i>“ Atsižvelgdami į tai, manome, kad minėtas teisės aktas nustato galimybę nustatyti atsikaitymo terminus.</p> <p>Neatsižvelgta į siūlymą papildyti nauju reikalingumo kriterijumi, kad turi būti vertinta, jog „išperkamos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros bendra kaina neviršija atitinkamų metų veiklos plane numatytos infrastruktūros išpirkimui patvirtintos sumos“, nes vadovaujantis Įstatymo 34 str. 5 d. nuostatomis, Įstatymo projekto 33 str. 5 d. geriamojo vandens tiekėjų suderintos planuojamos investicijos su Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, gali būti pripažintos pagrįstomis valstybės reguliuojamoms kainoms nustatyti, todėl išperkama kitiems asmenims priklausanti geriamojo vandens tiekimo infrastruktūra visada gali būti įtraukiaama į planuojamas investicijas.</p>
11.	AB „Klaipėdos vanduo“ 2022-04-11 raštas Nr. 2022/S.4-5/1.E-821	<p>Projekto 22 straipsnio 4 punkto 2 dalyje numatyta, kad abonentas turi sudaryti sąlygas pastatyti automatinį nuotekų mėginių semtuvą kai geriamojo vandens tiekėjas teikia padidėjusios ir savitosios taršos nuotekų tvarkymo paslaugas. Toks teisinis reglamentavimas prieštarauja principui „teršėjas moka“, taip pat neproporcingai paskirsto atsakomybę tarp šalių. Vadovaujantis tokiu teisiniu reglamentavimu geriamojo vandens tiekėjui ir nuotekų tvarkytojui perkeliama neproporcingai didelė našta – pirmiausia geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas patiria papildomas sąnaudas tvarkydamas padidėjusios taršos nuotekas, o siekdamas tikrinti taršos lygį, dar turi savo lėšomis pažeidėjui įrengti automatinį nuotekų mėginių semtuvą, kurio kaina siekia 8000 – 10000 Eur. Manome, kad esant pažeidimui, kuomet yra nustatoma didesnė, nei sutartyje deklaruota tarša, būtent pažeidėjas, savo lėšomis, turi įrengti automatinį nuotekų mėginių semtuvą su arba be nuotolinio duomenų nuskaitymo ir perdavimo geriamojo vandens tiekėjui ir nuotekų tvarkytojui, paviršinių nuotekų tvarkytojui funkcija.</p> <p>Mūsų siūlomas Projekto pakeitimas būtų didelis lūžis siekiant mažinti su nuotekomis išleidžiamas taršias medžiagas, o Aplinkos ministerija, numatydama tokį įpareigojimą, priimtų atsakingą sprendimą ir įpareigotų abonentus atsakingai pažiūrėti į taršą.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Siūlyme paminėtos sąnaudos gali būti pripažintos būtinosiomis ir vandens tiekėjas jas gali susigrąžinti. Tais atvejais, kai nustatoma didesnė, negu sutartyje nustatyta leidžiama tarša, abonentas turi apmokėti šios taršos sutvarkymo sąnaudas, be to Įstatymo projekto 39 str. 20 d. siūlome nustatyti pakankamus įrankius, kuriais naudodamasis vandens tiekėjas gali pritaikyti sankcijas abonentui už sutarties sąlygų nesilaikymą arba nuslėptą taršą.</p> <p>Civilinio kodekso 6.720 str. 2 d. nustatyta, kad „klientas privalo apmokėti padidėjusią paslaugų kainą, viršijančią nustatytąją sutarties sudarymo momentu, tik tuo atveju, jeigu paslaugų teikėjas įrodo, kad kainą padidinti buvo neišvengiama norint tinkamai įvykdyti sutartį ir kad tai negalėjo būti numatyta sutarties sudarymo momentu.“</p> <p>Todėl manome, kad geriamojo vandens tiekėjo pareiga vykdyti nuotekų tvarkymo stebėseną ir esant poreikiui, pasistatyti automatinį nuotekų mėginių semtuvą. Informuojame, kad Projektas papildytas pareiga abonentui savo lėšomis sudaryti sąlygas tokio semtuvo pastatymui.</p>

		<p>Siūlome pakeisti Projekto 22 straipsnio 4 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti sekančiai:</p> <p>22 straipsnio 4 dalies 2) sudaryti sąlygas geriamojo vandens tiekėjui, paviršinių nuotekų tvarkytojui bet kuriuo paros metu viešojoje sutartyje nurodytoje mėginių paėmimo vietoje arba ties nuotekų, paviršinių nuotekų atidavimo riba paimti išleidžiamų nuotekų mėginius, sudaryti sąlygas pastatyti automatinį nuotekų mėginių semtuvą kKai geriamojo vandens tiekėjas teikia padidėjusios ir savitosios taršos nuotekų tvarkymo paslaugas - įrengti automatinį nuotekų mėginių semtuvą su arba be nuotolinio duomenų nuskaitymo ir perdavimo geriamojo vandens tiekėjui ir nuotekų tvarkytojui, paviršinių nuotekų tvarkytojui funkcija. Jei abonentas nesudaro galimybės bet kuriuo paros metu viešojoje sutartyje nurodytoje mėginių paėmimo vietoje arba ties nuotekų, paviršinių nuotekų atidavimo riba paimti išleidžiamų nuotekų mėginius, nuotekų mėginys imamas tik, jeigu nuotekų mėginio paėmimo dalyvauja ir nuotekų mėginio paėmimo aktą kartu su geriamojo vandens tiekėjo, paviršinių nuotekų tvarkytojo atstovu pasirašo savivaldybės arba policijos pareigūnas arba antstolis, kuris konstatuoja abonentu nuotekų mėginio paėmimo faktines aplinkybes ir surašo faktinių aplinkybių konstatavimo protokolą. Abonento nedalyvavimo ir (arba) atsisakymo dalyvauti faktas nurodomas nuotekų mėginio paėmimo akte. Siekiant nustatyti, ar neviršijamas abonentui leidžiamas išleidžiamų nuotekų užterštumas, nuotekų užterštumas, kuris negali būti viršytas dėl nuotekų tvarkymo infrastruktūros galimybių, paviršinių nuotekų atveju – abonentui leidžiamas išleidžiamų paviršinių nuotekų užterštumas, gali būti imami momentiniai mėginiai. Šių tyrimų rezultatai naudojami sprendžiant dėl šio įstatymo 40 straipsnio 20 dalyje nustatytų baudų skyrimo už sutartinių sąlygų, numatytų viešojoje sutartyje, nesilaikymą;</p>	
12.	<p>Lietuvos savivaldybių asociacijos</p> <p>2022-04-15 raštas</p> <p>Nr. (6)-SD-242</p>	<p>Įstatymo projekto 10 straipsnio 15 dalyje savivaldybių kompetencijai siūloma perduoti funkcija „atlikti patikrinimus, ar individualių nuotekų valymo įrenginių priežiūra (eksploatacija) vykdoma Nuotekų tvarkymo reglamente, Nuotekų kaupimo rezervuarų ir septikų įrengimo, eksploatavimo ir kontrolės tvarkos apraše ir Nuotekų valymo įrenginių taikymo reglamento nustatyta tvarka“ turėtų būti palikta Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos kompetencijoje. Pakartotinai prašome pakeisti Projekto 10 straipsnio 10 punktą, kadangi:</p> <p>a. Nuotekų tvarkymo reglamente nustatytų pagrindinių aplinkosaugos reikalavimų laikymuisi nuotekų surinkimui, valymui ir išleidimui, siekiant apsaugoti aplinką nuo taršos,</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Įstatymo projektas pakoreguotas taip:</p> <p>„9) tikrina, ar asmenys, individualiai tvarkantys nuotekas, turi apmokėjimą už sukauptų nuotekų transportavimą patvirtinančius dokumentus arba viešąją sutartį su geriamojo vandens tiekėju arba nuotekų transportavimo paslaugas teikiančiu asmeniu arba individualių nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginių priežiūrą vykdančiu asmeniu, ar individualių nuotekų valymo įrenginių priežiūra (eksploatacija) vykdoma Nuotekų tvarkymo reglamente, Nuotekų kaupimo rezervuarų ir septikų įrengimo, eksploatavimo ir kontrolės tvarkos apraše ir Nuotekų valymo įrenginių taikymo reglamento nustatyta tvarka;“</p> <p>Pažymėtina, kad Aplinkos apsaugos pareigūnai pagal Valstybinės aplinkos</p>

		<p>turi būti vykdoma valstybinė gamtos apsaugos kontrolė.</p> <p>b. Nuotekų kaupimo rezervuarų ir septikų įrengimo, eksploatavimo ir kontrolės tvarkos apraše nustatyta, kad Nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginių eksploatavimo kontrolę dėl teisės aktuose nustatytų aplinkos apsaugos reikalavimų užtikrinimo vykdo Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos.</p> <p>Aplinkos apsaugos departamentas turi reikiamus žmogiškuosius išteklius ir kompetencijas Įstatymo projekte numatytoms funkcijoms atlikti</p>	<p>apsaugos kontrolės įstatymą buvo ir yra atsakingi už aplinkos teršimo nuotekomis kontrolę, tačiau savivaldybė ar jos įgaliota institucija, būdama atsakinga už geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo organizavimą būtų atsakinga tik už patikrinimus, ar asmenys, individualiai tvarkantys nuotekas, turi apmokėjimą už sukauptų nuotekų transportavimą patvirtinančius dokumentus arba sudarytą viešąją sutartį su geriamojo vandens tiekėju ar jo atstovu.</p> <p>Pažymėtina, kad vadovaujantis Statybos įstatymo 2 str. 84 dalimi, „Statinys – nekilnojamas daiktas (pastatas arba <u>inžinerinis statinys</u>), turintis laikančiąsias konstrukcijas, kurios visos (ar jų dalis) sumontuotos statybos vietoje atliekant statybos darbus.“. Statybos įstatymo 2 str. 16 d. apibrėžta, kad „Inžineriniai statiniai – susisiekimo komunikacijos, <u>inžineriniai tinklai</u>, kanalai, taip pat visi kiti statiniai, kurie nėra pastatai.“. Statybos įstatymo 2 str. 17 d. apibrėžta, kad „Inžineriniai tinklai – statinio statybos sklype (išskyrus statinio vidų) ir už jo ribų nutiesti komunaliniai ar vietiniai vandentiekio, <u>nuotekų šalinimo</u>, šilumos, naftos, dujų ar kito kuro, <u>technologiniai vamzdynai</u>, elektros perdavimo, energijos ir elektroninių ryšių tinklai <u>kartu su</u> maitinimo šaltiniais ir <u>įrenginiais</u>.“. Statybos įstatymo 49 str. 1 d. nustatyta:</p> <p>„1. Statinių naudojimo priežiūrą atlieka šie viešojo administravimo subjektai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) energetikos objektų – Valstybinė energetikos reguliavimo taryba pagal Energetikos ministerijos nustatytą tvarką; 2) susisiekimo komunikacijų ir su jomis susijusių kitų inžinerinių statinių, taip pat hidrotechnikos statinių Baltijos jūroje ir vidaus vandens telkiniuose – Susisiekimo ministerija ir (ar) jos įgaliotos organizacijos (išskyrus susisiekimo komunikacijas, kurios nepriklauso jos valdymo sričiai) pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą sąrašą; 3) statinių, nenurodytų šio straipsnio 1 dalies 1, 2 punktuose, – savivaldybių administracijos; 4) statinių įrangos ir paskirties reikalavimų įgyvendinimo priežiūrą atlieka statinio saugos ir paskirties reikalavimų valstybinės priežiūros institucijos.“. <p>Atsižvelgiant į teisės aktų nuostatas, manome, kad individualių nuotekų tvarkymo įrenginių naudojimo (bet ne aplinkos taršos) kontrolę turi vykdyti savivaldybių institucijos.</p>
13.		<p>Dauguma savivaldybių nesutinka su Įstatymo projekto 10 str. 7-8 punktuose pateiktais siūlymais panaikinti savivaldybės tarybos pareigas nustatyti geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojo tiekiamo geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainas, paviršinių nuotekų tvarkytojų teikiamų paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kainas, remiantis Aplinkos ministerijos pateiktu argumentu „siekiant mažinti administracinę naštą</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pažymėtina, kad paslaugų kainų tvirtinimas savivaldybių tarybose ir šiuo metu yra formalus, nes joms atsisakius tai padaryti, vienašališku sprendimu kainas nustato VERT. Tokiu būdu gaišamas laikas, dėl laiku nepakeistos kainos įmonė patiria nuostolių. Pateiktas siūlymas taip pat prisidės prie administracinės naštos mažinimo savivaldybių taryboms ir vandens tiekėjams.</p>

		savivaldybių taryboms“.	
14.		Pakartotinai Aplinkos ministerijos prašome pateikti pagrindimą (kaštų naudos analizę), kokią naudą gaus vartotojai sustambinus vandentvarkos įmones, jungiant nepelningas įmones (pvz. Rietavo savivaldybėje pagal siūlomą modelį atsirastų „Garantinis vandens tiekėjas“, o esama įmonė UAB „Rietavo komunalinis ūkis“ bankrutuos). Teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažymos teiginys, kad numatomas neigiamas poveikis bus mažesnis negu teigiamas, reikalauja pagrindžiančių argumentų.	<p>Neatsižvelgta</p> <p><u>Dar kartą pažymime, kad projektu nesiūloma nustatyti priverstinio įmonių stambinimo mechanizmo.</u> Savivaldybės turi teisę ir pareigą būti savarankiškos ir imtis visų veiksmų, kad vartotojai ir abonentai gautų kokybiškas ir nepertraukiamas paslaugas. Tačiau jei tai nerealizuojama, valstybė privalo nustatyti realiai veiksnų mechanizmą, užtikrinantį vartotojų ir abonentų interesus.</p> <p>Su vandentvarkos sektoriaus vertinimu galite susipažinti čia: https://am.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/vanduo/vykstantys-projektai. Įmonių pertvarkos alternatyvos ir jų finansiniai aspektai buvo pristatyti visuomenei per viešą konsultaciją, kurios rezultatus galima rasti čia: https://strata.gov.lt/lt/pv/vertinimu-katalogas/50-poveikio-vertinimas/933-2020-2022-m-laikotarpiu-pradetu-rengti-ir-pabaigtu-issamesniu-poveikio-vertinimu-sarasas</p>
15.		Savivaldybėje susikūrus „Garantiniam vandens tiekėjui“, savivaldybė nebus jo savininkė, todėl neaišku kas bus atsakingas už savarankišką geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo funkciją, numatytą Vietos savivaldos įstatyme? Savivaldybėms kyla klausimas kas ir koku teisiniu pagrindu tvirtins „Garantinio tiekėjo“ planus.	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Viešajam vandens tiekėjui gavus garantinio vandens tiekėjo statusą, jo nuosavybės forma nesikeis. Garantiniame vandens tiekėjui perėmus licencijos netekusią įmonę, bendros įmonės savininkėmis bus abi savivaldybės.</p> <p>Garantinis vandens tiekėjas privalės užtikrinti tik būtinųjų paslaugų teikimą, o kai pataps regioniniu viešuoju vandens tiekėju bus patvirtintas abiejų savivaldybių veiklos planas.</p>
16.	Pasvalio rajono savivaldybės mero 2022-04-08 raštas Nr. ARB-591	<p>Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo nuostatomis, savivaldybių institucijoms priskirta organizuoti ir koordinuoti geriamojo vandens išgavimą, tiekimą ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimą savivaldybės teritorijoje, ir 6 straipsnio 30 punktas nusako, kad geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo organizavimas – savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos)) savivaldybių funkcijos. Įstatymo projekto 12 straipsnio 2 dalyje išdėstyta, kad <savivaldybių vykdomosios institucijos turi siekti, kad pagal infrastruktūros plėtros planus visi savivaldybių gyventojai gautų saugos ir kokybės reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį ir nuotekų tvarkymo paslaugas...>.</p> <p>Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažymos grafoje „Poveikis regionų plėtrai“ yra išdėstyta, kad rinkoje veikiant 10 įmonių, kainų skirtumai regionuose mažėtų iki 2 kartų. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą daroma išvada, kad įmonių jungimas regioniniu principu vis dėlto yra numatomas, ir lieka neaišku, kaip savivaldybės institucija galės tinkamai vykdyti jai Vietos savivaldos įstatymu priskirtą savarankiškąją funkciją - organizuoti ir koordinuoti geriamojo vandens išgavimą, tiekimą ir</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p><u>Dar kartą pažymime, kad projektu nesiūloma nustatyti priverstinio įmonių stambinimo mechanizmo.</u> Savivaldybės turi teisę ir pareigą būti savarankiškos ir imtis visų veiksmų, kad vartotojai ir abonentai gautų kokybiškas ir nepertraukiamas paslaugas. Tačiau jei tai nerealizuojama, valstybė privalo nustatyti realiai veiksnų mechanizmą, užtikrinantį vartotojų ir abonentų interesus.</p> <p>Garutiniam vandens tiekėjui perėmus licencijos netekusią įmonę, bendros įmonės savininkėmis bus abi savivaldybės.</p>

		<p>nuotekų tvarkymo paslaugų teikimą savivaldybės teritorijoje, jeigu savivaldybės teritorijoje šias paslaugas teiks ne savivaldybės įmonė, o regioninis vandens tiekėjas.</p> <p>Kitaip tariant, savivaldybės institucija turi turėti įrankius, kad galėtų optimaliai ir efektyviai organizuoti geriamojo vandens išgavimo, tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimą.</p>	
17.		<p>Manytina, kad Įstatymo projekte numatyto geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonių reformos neigiamą poveikį dėl pakilsiančių kainų pajus ne įmonės ir jas valdančios savivaldybės, o gyventojai, kadangi skaičiuojama paslaugų kaina turi padengti visas su geriamojo vandens tiekimu ir nuotekų tvarkymu susijusias sąnaudas.</p>	<p>Neatsižvelgta Projektu nesiūloma nustatyti priverstinio įmonių stambinimo mechanizmo. Savivaldybės turi teisę ir pareigą būti savarankiškos ir imtis visų veiksmų, kad vartotojai ir abonentai gautų kokybiškas ir nepertraukiamas paslaugas. Tačiau jei tai nerealizuojama, valstybė privalo nustatyti realiai veiksnų mechanizmą, užtikrinantį vartotojų ir abonentų interesus. Paslauga negali būti nemokama arba kainuoti mažiau, negu reikia lėšų paslaugai suteikti.</p>
18.	Šilutės rajono savivaldybės 2022-04-08 raštas Nr. R3-1941	<p>Šilutės rajono savivaldybė nepritaria Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektams, nes nepritaria geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonių stambinimui.</p>	<p>Neatsižvelgta Projektu nesiūloma nustatyti priverstinio įmonių stambinimo mechanizmo. Savivaldybės turi teisę ir pareigą būti savarankiškos ir imtis visų veiksmų, kad vartotojai ir abonentai gautų kokybiškas ir nepertraukiamas paslaugas. Tačiau jei tai nerealizuojama, valstybė privalo nustatyti realiai veiksnų mechanizmą, užtikrinantį vartotojų ir abonentų interesus.</p>
19.	LRVK Teisės grupės 2022-05-17 raštas Nr. NV-1345	<p>Vertinant Įstatymo projekto 13 straipsnio 6 dalyje ir 14 straipsnio 1 dalyje siūlomą nustatyti teisinį reguliavimą pažymėtina, kad jis yra ginčytinas teisėtumo aspektu, t. y. savivaldybei priklausanti įmonė yra turtas (nuosavybės teisės objektas), kurio statuso pasikeitimui (sujungimui, išskaidymui ir pan.) yra privalomas savivaldybės tarybos sprendimas – priimamas laisva valia. Šiuo atveju Įstatymo projektu siekiama apriboti savivaldos savarankiškas teises, joms laiduotas Konstitucijos, įstatymų bei tarptautinių teisės aktų, pvz. Europos vietos savivaldos chartijos.</p> <p>Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas yra nurodęs, kad pagal Konstituciją, inter alia jos 120 straipsnio 2 dalį, savivaldybės, laisvai ir savarankiškai veikdamos pagal ūkinę veiklą reguliuojančių įstatymų apibrėžtą kompetenciją, yra saistomos šalies ūkio konstitucinį pagrindą sudarančių principų ir kitų konstitucinių imperatyvų (2015 m. kovo 5 d. nutarimas).</p> <p>Pagal Civilinio kodekso 4.37 straipsnio 1 dalį nuosavybės teisė – tai teisė savo nuožiūra, nepažeidžiant įstatymų ir kitų asmenų teisių ir interesų, valdyti, naudoti nuosavybės teisės objektą ir juo disponuoti. Pagal Civilinio kodekso 4.38 straipsnį nuosavybės teisės objektu gali būti daiktai ir kitas turtas.</p> <p>Manytina, kad siūlomas nustatyti teisinis reguliavimas riboja savininką (savivaldybę), jos teisę savo nuožiūra disponuoti savo</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Papildytas aiškinamasis raštas. Siūlomu reguliavimu siekiama apsaugoti vartotojų interesus gauti kokybiškas paslaugas. Šia prasme savivaldybės turi visas teises ir laisves taip valdyti joms priklausančias vandens įmones, kad jos galėtų užtikrinti nacionalinių ir ES reikalavimų įgyvendinimą, kokybišką paslaugų teikimą ir šių paslaugų prieinamumo plėtrą.</p> <p>Pastaboje teigiama, kad „Pagal Civilinio kodekso 4.37 straipsnio 1 dalį nuosavybės teisė – tai teisė savo nuožiūra, nepažeidžiant įstatymų ir kitų asmenų teisių ir interesų, valdyti, naudoti nuosavybės teisės objektą ir juo disponuoti.“ ir „pagal Konstituciją nuosavybės teisė nėra absoliuti, ji gali būti įstatymu ribojama inter alia dėl nuosavybės objekto pobūdžio, padarytų teisei priešingų veikų; ribojant nuosavybės teises visais atvejais turi būti laikomasi šių sąlygų: jos gali būti ribojamos tik remiantis įstatymu; apribojimais turi būti būtinai demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises ir laisves“.</p> <p>Pažymėtina, kad įstatymo projekte numatoma, jog licencijos galiojimas gali būti panaikinamas, jei tinkamai neišvalomos nuotekos, jei vartotojams tiekiamas kokybės reikalavimų neatitinkantis geriamasis vanduo ir įmonė per įstatyme nustatytą terminą nesuplanuoja reikiamų veiksmų ir investicijų. Manome, kad tokiu atveju, kai įmonės negebės vykdyti įstatyme nustatytų pareigų, jos pažeis tiek įstatymo nuostatą, tiek kitų asmenų teisę ir interesą turėti švarią aplinką ir/ar gauti saugos ir kokybės</p>

	<p>turtu. Projektų aiškinamajame rašte nėra pagrįsta (nuryta teisinių argumentų), kodėl buvo pasirinktas tik reorganizavimas jungimo būdų, tačiau nevertinti kiti variantai, pvz. reorganizacija skaidymo būdų, įmonės pardavimas ir pan. Dėl nurodytų priežasčių teisinis reguliavimas turėtų būti įvertintas ir proporcingumo aspektu, t. y. Konstitucinis Teismas yra nurodęs, kad pagal Konstituciją nuosavybės teisė nėra absoliuti, ji gali būti įstatymu ribojama inter alia dėl nuosavybės objekto pobūdžio, padarytų teisei priešingų veikų; ribojant nuosavybės teises visais atvejais turi būti laikomasi šių sąlygų: jos gali būti ribojamos tik remiantis įstatymu; apribojimai turi būti būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises ir laisves, Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, visuomenei būtinus konstituciškai svarbius tikslus; turi būti paisoma proporcingumo principo, pagal kurį įstatymuose numatytos priemonės turi atitikti siekiamus visuomenei būtinus ir konstituciškai pagrįstus tikslus (2000 m. gruodžio 21 d., 2009 m. balandžio 10 d., 2017 m. kovo 15 d. nutarimai).</p> <p>Atsižvelgiant į tai Projektų rengėjas turėtų įvertinti, ar nebūtų galima kitomis priemonėmis siekti Projektų aiškinamajame rašte užsibrėžtų tikslų, ne taip ribojant savivaldybių nuosavybės teises.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad ne viena savivaldybė kėlė klausimą dėl įmonių reorganizavimo pagrįstumo, naudos vartotojams ir pan. Vertinant Projektų rengėjo derinimo pažymoje argumentus, kad „Projektais nesiūloma nustatyti priverstinio įmonių stambinimo mechanizmo“, manytina, kad jie yra nevisai pagrįsti, nes toje pačioje derinimo pažymoje kitoje vietoje jau kalbama apie Vyriausybės atstovų funkcijas, jeigu savivaldybės taryba (tarybos) nevykdys įstatymo. Siūlytina pakartotinai įvertinti nurodytus pastebėjimus pateikiant išsamesnius ir nuoseklesnius teisinius argumentus dėl Įstatymo projekte siūlomo nustatyti teisinio reguliavimo.</p>	<p>reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį. Todėl manome, kad Įstatymo projekte siūlomas modelis neprieštarauja Konstitucinio teismo aiškinimui bei Civilinio kodekso nuostatom.</p>
20.	<p>Vertinant Įstatymo projekto 15 straipsnio 15 dalį, pažymėtina, kad šiam teisiniui reguliavimui trūksta teisinio ir ekonominio pagrindimo, t. y. iš teisinio reguliavimo nėra aišku, kodėl garantiniam vandens tiekėjui iš viso reikia nuolat mokėti, jeigu potencialiai jis gali ir nepradėti vykdyti veiklos kaip garantinis vandens tiekėjas, jeigu nebus panaikinta licencija viešojo vandens tiekėjui. Toks teisinis reguliavimas – jo nepagrindžiant – neatitiktų teisingumo, proporcingumo ir lygiateisiškumo principų. Be to, iš teisinio reguliavimo neaišku (nėra nustatyta) kam ir kaip naudojamos bus gautos lėšos, taip pat neaišku, kokius „nuostolius“ tai dengs. Dėl nurodytų priežasčių siūlytina iš esmės peržiūrėti</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Papildytas aiškinamasis raštas. Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymą, mokestis yra mokesčio įstatyme mokesčio mokėtoju nustatyta piniginė prievolė valstybei. Siūlomos įmokos (kaip nurodyta projekto 33 str. 25 d.) yra garantinio vandens tiekėjo finansavimo mechanizmas, kuriuo įmonės skatinamos priimti garantinio vandens tiekėjo statusą ir per kurį garantinis vandens tiekėjas galės sukaupti lėšų rezervą garantinio vandens tiekimo veiklai pradėti ir vykdyti (administracinių išteklių paskirstymas, būtinieji infrastruktūros palaikymo kaštai ir pan.).</p> <p>Projektu nesiūloma visas šias gautas lėšas kaupti (nes būtų „iššaldomos“ ir</p>

	<p>teisinį reguliavimą nurodytų konstitucinių principų atžvilgiu, prireikus – jį tikslinti. Priešingu atveju abejotina, ar būtų galima laikyti, kad nurodytas mokestis yra teisiškai pagrįstas ir teisingas.</p> <p>Pažymėtina, kad privalomi bet kokie mokėjimai galėtų būti laikomi mokesčiais ir turėtų būti perskirstomi per valstybės biudžetą, priešingu atveju nėra suprantamas teisinis mechanizmas, už ką ir kodėl turėtų susimokėti viešojo vandens tiekėjai garantiniam vandens tiekėjui (jeigu tai nėra paslauga ar kažkokių objektyvių sąnaudų dengimas dėl konkrečių veiksmų, bet kokie privalomi mokėjimai turėtų būti vertintini kaip mokesčiai, kuriems kartu turėtų būti taikomi mokesčius reglamentuojantys teisės aktai ir jų pagrindu procedūros).</p>	<p>su laiku nuvertėtų) ar nustatyti tikslinę jų naudojimo paskirtį, nes būtų reikalinga sukurti šių lėšų naudojimo priežiūros/kontrolės mechanizmą, kas ženkliai padidintų administracinę naštą tiek vandens įmonėms, tiek priežiūros/kontrolės funkciją vykdančiai institucijai.</p> <p>Pažymėtina, kad panašus principas taikomas energetikos sektoriuje, kai per sisteminių (papildomų) paslaugų kainas dengiamos rezervinių elektrinių sąnaudos (<i>sisteminių paslaugų kaina – paslaugos, kurios užtikrina energetikos sistemos darbo stabilumą ir patikimumą, sisteminių avarių prevenciją ir likvidavimą, reikiamą galios rezervą (šaltinis – VERT)</i>)).</p>
--	---	---